

دوشنبه 17 آذر 1399-21 ربیع الثاني 1442-7 دسامبر 2020

آغاز تأسیس "تهران جدید" در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار (1246 ش)

آغاز تأسیس "تهران جدید" در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار (1246 ش)، با آغاز سلسله قاجاریه، تهران به عنوان پایتخت کشور، معرفی شد و پادشاهان در آن، اقامت داشتند. این روال بیش از هفتاد سال ادامه یافت تا این که در بیست و یکمین سال سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، بر اثر فزونی جمعیت، وی تصمیم گرفت که شهر را وسعت داده و شهری با نام خود در کنار تهران قدیم یا عتیق بنا کند. از این رو، در این روز برابر با یازدهم شعبان 1284 ق کنگ توسعه تهران و احداث شهر جدید با نام دارالخلافه ناصری را به زمین زد و از این پس، تهران به این نام خوانده می‌شد. بدین ترتیب، شهر تهران از اطراف توسعه یافت و خندق‌های در جهات مختلف ایجاد گردید. همچنین در هر طرف شهر، سه دروازه با شکل‌های زیبای مشرق زمینی و کاشی کاری و مناره کوچک ساخته شد و شهر، وسعت یافت.

درگذشت "حسین مکی" سیاستمدار، مخبر و نه‌سند معاصر (1378 ش)، حسین مکی در سال 1290 ش به دنیا آمد. وی پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی، به تهران رفت و به خدمات دولتی پرداخت. مکی بعد از شهریور 1320 و ایجاد فضای باز سیاسی، فعالیت‌های رسمی خود را در مطبوعات آغاز کرد و نوشته‌های تاریخی، تحقیقی و ادبی او، بخش مهمی از مندرجات روزنامه‌های درجه اول تهران بود. او در این زمان نخستین جلد‌های کتاب تاریخ بیست ساله ایران را به نگارش درآورد و به شهرت رسید. مکی در سال‌های بعد به عضویت حزب ایران و حزب دموکرات ایران درآمد و این، سرآغاز برای فعالیت‌های سیاسی او در مجلس پانزدهم و شانزدهم و هفدهم گردید. او از طرفداران سرسخت دکتر مصدق به شمار می‌رفت و در مبارزات ملی کردن صنعت نفت، تلاش زیادی از خود نشان داد. مکی عضو هیئت خلع ید از کمپانی جنوب بود و به علت خدماتش، به سرباز فداکار ملقب گردید. وی پس از کودتای 28 مرداد 32، به حاشیه رانده شد و هنگامی که در سال 1339، به فعالیت‌های سیاسی روی آورد، رژیم مانع فعالیت مکی شد. حسین مکی از آن پس به کارهای علمی و ادبی روی آورد و آثار متنوعی را به نگارش درآورد. تاریخ بیست ساله ایران در هشت جلد، کتاب سیاه در هشت جلد، خاطرات سیاسی در دو جلد، زندگانی سید حسن مدرس در دو جلد، وقایع سی تیر و تصحیح دیوان مشتاق و فرخی یزدی از جمله آثار اوست. حسین مکی، به عنوان آخرین فرد از رجال و اطرافیان دکتر محمد مصدق در جریان ملی شدن صنعت نفت، سرانجام در اواسط آذر سال 1378 ش در 88 سالگی در تهران درگذشت.

صاف "ایسلند" توسط آمریکا در جنگ جهانی دوم (1941 م) کشور ایسلند از اواخر قرن نهم به عنوان محل سکونت برخی از مهاجران اروپایی برگزیده شد و از نیمه قرن دهم میلادی به مدت بیش از 330 سال از دولتی مستقل برخوردار بود. اما در سال 1263 م بر اساس قراردادی که به "معاهده کهن" معروف شد به عنوان بخشی از نروژ تلقی گردید. در سال 1381 م نروژ و ایسلند به تصرف دانمارک درآمدند و این وضعیت برای ایسلند تا نیمه قرن بیستم ادامه داشت. پس از شروع جنگ جهانی دوم و اشغال دانمارک توسط آلمان، ارتش انگلستان نیز با توجه به موقعیت استراتژیک ایسلند در جریان جنگ به تصرف آن مبادرت ورزید. اما در 7 دسامبر 1941 کنترل نظامی ایسلند به آمریکا واگذار گردید. در 17 ژوئن 1944، ایسلند با لغو یک جانبه قرارداد 1918 م به استقلال دست یافت. بر اساس قرارداد 1918 امور دفاعی و سیاست خارجی ایسلند در اختیار دانمارک قرار داشت.

زمایش موفقیت‌آمیز اولین لوکوموتیو جهان در انگلستان (1804 م) اولین راه‌آهن جهان در انگلستان ساخته شد که در آن وسائط نقلیه را به کمک اسب می‌کشیدند. مبتکر این عمل ریچارد تروی تیک، یک مهندس معدن انگلیسی بود که تجاربی را در زمینه ساخت وسایل نقلیه جاده‌ای بخاری داشت و او برای نخستین بار، موتوری بخاری را برای کشاندن وسائط نقلیه به کار گرفت. در روز هفتم دسامبر 1804 م، این موتور توانست باری به وزن 20 تن را به فاصله 16 کیلومتر حمل کند. با وجود پیش‌بینی بدبینان که می‌گفتند چرخ‌ها روی ریل آهنی بند نخواهد شد، این آزمایش موفقیت‌آمیز بود. تروی تیک پس از چندی به این نتیجه رسید که راه‌آهن مزبور را برای حمل مسافر هم می‌توان به کار برد. از این رو در سال 1808 م راه آهن کوچکی در شهر لندن درست کرد. وی هر مسافر را با گرفتن مبلغی در مسیری دایره‌ای شکل سوار قطار می‌کرد ولی با شکستن یکی از چرخ‌ها، تروی تیک برنامه را کنار گذاشت و دیگران کار او را به نحو پیشرفته‌تری ادامه دادند. (ر.ک: 25 ژوئیه)

آغاز به کار نخستین اتومبیل به شکل امروزی توسط "بنز" (1889 م) در هفتم دسامبر 1889 م اولین اتومبیل جهان به شکل امروزی که به آن گردونه خودکار می‌گفتند توسط یک دانشمند و صنعت‌گر آلمانی به نام کارل فردریش بنز ساخته شد. سوخت این اتومبیل از بنزین یا الکل تأمین می‌شد. و با سرعتی در حدود 12 کیلومتر در ساعت حرکت می‌کرد. اتوبوس‌های امروزه، شکل تکامل یافته این نوع اتومبیل است. کارل بنز سرانجام در سال 1929 درگذشت.